

П о д а л ь ш а   п і д т р и м к а   в и к о н а н н я   У к р а ї н о ю   р і
Є в р о п е ї с ь к о ї   к о н в е н ц і ї   з   п р а в   л ю д

А Н А Л І З

П р о ц е д у р а   т а   п р а к т и к а   у   д о с т р о г а   в   н и х   п і д п р и є м
У к р а ї н і   у   к о н т е р с ь о в и   Є С П А   у   с п р а в а х
“ Ю р і й   М и к о л а ї в и ч   І в а н о в   п р о т и   У
“ Б у р м и ч   т а   і н ш і   п р о т и   У к р а ї н и

Ж о в т е н ь 2 0   р . ,   м .   К и ї в

З М С Т

Список скорочень.....	3
Короткий виклад.....	4
Вступ.....	7
1. Національний порядок банкрутства.....державних п	8
1.1. Актуальний закон про банкрутство.....державних п	8
1.2. Можливі судові процедури банкрутства.....державних п	8
1.3. Особливості провадження справ про.....банкрут	9
1.4. Державна політика щодо запобігання.....банкру	9
1.5. Орган (суб'єкт), уповноважений.....управляти	10
2. Мораторій на ліквідацію та санацію.....державних п	12
2.1. Законодавча заборона ліквідації вт.....к.р.п.наці	12
2.2. Загальний невичерпний перелік об'єктів де	13
приватизації.....	13
2.3. Мораторій та ліквідації.....державних.....п.п.д.при	14
2.4. Мораторій на виконавчі дії.....щодо.....державних	14
3. Аналіз практики Свєдух щодо банкрутства державн	16
4. Рекомендації у світлі стандартів.....Ради.....Європи	24

Список скорочень

ЄСПЛ	Європейський суд з прав людини
ЄКПЛ	Європейська конвенція з прав людини
КМ РЄ	Комітет міністрів Ради Європи
Проект Національної стратегії	Проект Національної стратегії в сфері захисту прав людини на виконання підпункту 1 статті 10 Конвенції з прав людини та статті 13 Європейської конвенції з прав людини
Миколай Іванов	Миколай Іванов, адвокат з Києва, який надає юридичні послуги в справі «Бурмич та інші проти України»
Закон України від 2 жовтня 2010 року № IX 45	Закон України від 2 жовтня 2010 року № IX 45 «Про внесення змін до Закону України від 2 жовтня 2010 року № IX 45 «Про державну власність, що не підлягає приватизації»

Короткий виклад

Аналіз підготовлено в рамках проекту Ради Європи Україною рішенням утвореної Європейської конвенції з фінансується Фондом з прав людини (Human Rights) Департаментом правосуддя та правової освіти Мельниченко а. Дуспандака юридичних наук, онеудь та проекту Ради Європи.

Цей аналіз було підготовлено за погодженням реалізації окремих заходів загального характеру справанови Ч. у р. на останньому уз а 13 і 6 д 9 а н н і , -5 я б е р е з і д ю у 2 р о к у М Р Є нагадав, що серед ідентифікованих рішень є неможливість порушити та завершити перебувають у в да у ш ф а в і л і н н я м держави, а також контрольовані державою підприємства від відповгалузях економіки.

У червні 2019 р. український уряд розробив про необхідні заходи загального характеру для усунення них входять заходи щодо впровадження чітких банкрутства підприємств, які перебувають у державою.

Враховуючи значення реформи, суттєво залишено завдань рішень ЄСПЛ Іванов/Бурмич проти України, Національної стратегії щодо виконання рішень про аналіз у внутрішніх інстанціях:

- Здійснити моніторинг рішень Касаційного господарського Суду, які були прийняті після вступу в силу банкрутства на предмет ефективності ініціатив державних підприємств та товариств, які контролюються державою;
- Провести аналіз наявного законодавства України ініціювання процедури банкрутства державних підприємств, які є предметом контролю держави на предмет можливості реального завершення підприємств;
- Провести аналіз законодавчих та/або судових заходів на предмет банкрутства державних підприємств, які контролюються державою, чи опосередковано контролюються державою;
- Окреслити критерії банкрутства державних підприємств та товариств, які контролюються державою, чи опосередковано контролюються державою;
- На основі рекомендацій та стандартів Ради Європи

З метою дослідження приватизації державних підприємств України з професуром Законом України «Про відшкодування боржника або визнання його банкрутом» (Україна) приватизацію державного та господарського майна Закон України «Про приватизацію державної власності, приватизації» (в різних редакціях), Закону України чинність, Закону України "Про перелік об'єктів приватизації" (жон, а в н е у л у в р а д і ж е н н я П р о

За період з 21 жовтня 2019 року (початку введ
банкрутства) до 30 квітня 2020 року (моменту
детальний аналіз рішень Касаційного Верховного
предмет ефективності ініціювання процедури бан
господарських товариств, які прямо чи опосередк
на предмет можливості реального завершення пром

Загалом було проаналізовано 30 різних судових
прийняті «по суті» в окреслений період дослід
вибіркові судових справ Верховного Суду, л
існуючої сьогодні в Україні судової практики
форми власності.

На підставі проведеного аналізу, було окреслено

1. На сьогодні в абсолютній більшості випадк
арбітражному керуючому перейти із судової пр
судової процедури санації або ліквідації де
у статутному капіталі яких частка державно
Проблема полягає в тому, що до таких державних підпри
ст. 214 Господарського кодексу України напр
процедуру санації або ліквідації.
2. Незважаючи на те, що в Україні станом на
Верховною Радою Упереліку об'єктів права д
підлягають приватизації, положення ч. 5 ст.
державного і комунального майна» встановлюю
державних підприємств, оз
об'єкти, необхідні для виконання державно
забезпечення обороноздатності держави, та о
народу, майно, що становить матеріальну, о
свою чергу, означає, що до таких об'єктів
застосовувати судову процедуру ліквідації а
3. Окрім загальних прямих заборон ч. 3 ст. 214
додатковий мораторій державних підприємств су
санації та ліквідації протягом трьох років
від 2 жовтня 2019 (набр
Даний мораторій не стосується е
виконанні державного оборонного замовленн
модернізації, ремонті, обслуговуванні озбро
полягає в тому, що в судовій правозастосов
спірні питання належності та достатності дока
державного підприємство до зазначених крите
4. Окрема проблема полягає в тому, що до об'єк
день набрання чинності цим Законом
Законом України "Про перелік об'єктів пр
підлягають приватизації", забороняється вчи
України "Про виконавче провадження", прот
чинн
коштів і товарів, що були передані. Це означає
означає, що станом на сьогодні не
рішення, винесено проти державного, крім
коштів і товарів, що були передані в застав
5. Окрема проблема полягає в (стосовно), уповнов

державним майном, реально не беремо до уваги у підготовці плану санації державного підприємства, що орган (суб'єкт), уповноважений погоджує план санації, підготовлений арбітром блокує можливість подальшого судового провадження підприємства.

За результатами проведення аудиту з'ясувалося, що:

1. Законодавчо переглянути ч. 3 ст. 214 Господарського кодексу України та ст. 96 Кодексу України з процедур банкрутства в частині до судової процедури санації або ліквідації підприємства, у статутному капіталі яких частка відсотків. Зокрема, керуючись статтею 6 Конституції України з процедур банкрутства передбачити, санації або ліквідації державного підприємства зобов'язаннями державного підприємства), по уповноважений управляти державним майном.
2. Законодавче формулювання п. 5 ст. 4 Закону України про державне і комунальне майно для трактування правозастосовчої практики виникло внаслідок закріплено на праві господарського відання підприємством об'єкти, необхідні для виконання для забезпечення обороноздатності держави України становить матеріальну базу економіки України. Задля вирішення даної проблеми необхідно затвердження Верховною Радою України за поданням чітко визначеного переліку тоб, якщо в процесі приватизації, відповідно до таких ознак.
3. Законодавча заборона на примусове вчинення підприємств, які не підлягають приватизації в Європі та рекомендація м. Б. на підставі законодавча заборона (мораторій) терміном виконавчих дій по відношенню до державних підприємств.
4. Пропонується запровадити прямий обов'язок органу управляти державним майном, розробити план банкрутства державного підприємства. На підставі також рекомендуємо запровадити на рівні Кодексу субсидіарну відповідальність (суб'єкта), уповноважений управляти державним майном, за зобов'язаннями державного підприємства.
5. Пропонується на рівні Кодексу України з процедур чіткий алгоритм дій держави в особі її органів заходів для запобігання банкрутству державного статутному капіталі яких частка державної частки. Зокрема, потрібно передбачити чіткі строки персональну відповідальність органу (суб'єкта) уповноважений управляти відповідним державним підприємством.

Вступ

У квітні 2019 року Інститут економічних та соціальних досліджень НАН України скасувавши Закон «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 1992 року. Новий Кодекс з процедур банкрутства державних підприємств та частка державності перевищує 50 відсотків.

Аналіз національного права, зокрема у контексті процедури банкрутства на практиці його застосування є заходом для виконання рішень «Юриспруденція в Україні» проти «Бурмич та інші» проти України.

У вказаних рішеннях ЄСПЛ свідчать про порушення не своєчасного виконання рішень національних суб'єктів, що перебувають у власності держави та статті 14 ЄКПЛ, Протокол 13 до Конвенції прав перебування наглядом КМ РЄ, який відповідно до статті 46 України є частиною ЄСПЛ.

З 2017 року КМ РЄ ухвалив низку рішень щодо Іванов/Буримич, в яких надав органам влади повного виконання вказаної групи справ.

На своєму останньому засіданні КМ РЄ вказав, що українською владою заходів недостатньо для Іванов/Буримич... та закликали українську владу до всі потрібні заходи, щоб повністю вирішити встановлені проблеми.

Слід зауважити, що український уряд розробив передбачено законодавчі, інституційні, фінансові заходи для виконання рішень Іванов/Буримич. - Зокрема, в тому, що до впровадження чіткої та ефективною.

¹ "Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine" ("Burymych et al. v. Ukraine," 46852/13 and others, 12 October 2017, par. 44, HUDOC, available at <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-178082>

² Рішення КМ РЄ - тому 13601 дані бірдені 2020 https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016809cc94f

1. Національний порядок банкрутства держ

1.1. Актуальний закон про банкрутство державних під

21 жовтня 2019 р. був введений у дію Закон України «Про банкрутство державних підприємств» № 215-IX, який раніше набрав чинності. Метою прийняття даного Кодексу стала оптимізація процедури банкрутства державних підприємств. «Про відновлення платоспроможності боржника або

Відповідно до прохання боржника та перехідних положень банкрутства встановлено, що з дня введення в дію Кодексу в справі про банкрутство здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про банкрутство державних підприємств» з дня відкриття провадження у справі про банкрутство день введення в дію цього Кодексу перебувають у силі, продовжується відповідно до Закону України «Про банкрутство державних підприємств» боржника або визнання його банкрутом». Перехідні положення подальше провадження у таких справах здійснюється

З огляду на це, починаючи з 21 жовтня 2019 р. провадження банкрутство державних підприємств здійснюється за процедур банкрутства Кодексу України з процедур банкрутства. За наявності платоспроможності боржника або визнання його банкрутом судова процедура санації боржника або визнання його банкрутом.

1.2. Можливі судові процедури банкрутства державних під

Аналіз положень частини 1 статті 6 Кодексу України дозволяє дійти висновку про те, що з огляду на те, що банкрутство державних підприємств може здійснюватися за процедур банкрутства, може застосовуватися одна із наступних

- розпорядження майном боржника;
- санація боржника;
- ліквідація банкрута.

Разом з тим, слід звернути увагу, що станом на сьогодні побудоване таким чином, що до державних підприємств судова процедура розпорядження майном боржника

До введення в дію Кодексу України з процедур банкрутства державних підприємств також могла застосовуватися процедура санації боржника, яка називалась мирова угода. Після реформи законодавства прийняття Закону України «Про банкрутство державних підприємств» законодавець виключив можливість застосування процедури санації боржника.

Слід звернути увагу, що лише до окремих державних підприємств можуть застосовуватися судова процедура санації боржника та процедура ліквідації боржника. Законодавство України містить ряд обмежень щодо застосування процедури санації боржника до державних підприємств. В кожному випадку потрібно проводити аналіз ситуації та визначити, чи можна до нього застосувати процедуру санації боржника або ліквідації боржника. До абсолютної більшості державних підприємств можливо застосувати судову процедуру санації боржника або ліквідації боржника.

Це означає, що сьогодні випадків юридикційної більшості до судової процедури санації або ліквідації робить неефективним існуючий в Україні механізм, оскільки, по суті, Кодекс України дозволяє державі платоспроможність державних капіталів і виступати його метою задоволення вимог кредиторів.

Слід також відмітити, що існують певні обмеження про банкрутство і державна щодо якого прийнята приватизація.

Відповідно до Закону України «Про приватизацію майна» справи про банкрутство боржників, які господарські товариства, в яких державні акції (частки) опосередковано належать державі, щодо яких порушуються до її завершення. Проведення у підприємств/господарських товариств процесу приватизації підлягає припиненню, крім тих, що ліквідуються банкрутство підприємств/господарських товариств завершення приватизації, не можуть порушуватися завершення приватизації з підстав, що виникли до завершення приватизації.

1.3. Особливості провадження справ про банкрутство

Здійснивши аналіз Кодексу України з процедур банкрутства наступні особливості державних підприємств:

- По-перше, боржник зобов'язаний надати господарському суду підтвердження належності боржника до державного статутного капіталі яких частка державної власності.
- По-друге, відкриття провадження у справі про банкрутство є підставою для припинення повноважень органу управління майном боржника, щодо управління відповідним майном.
- По-третє, у разі якщо господарським підприємством статутному капіталі якого частка державної власності господарський суд залучає до участі у справі про банкрутство органу, уповноваженого управління державним майном.
- По-четверте, державні підприємства та підприємства частка державної власності перевищує 50 відсотків, погоджений з органом (суб'єктом) державним майном.

1.4. Державна політика щодо запобігання банкрутству

Відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства України визначено шляхи запобігання банкрутству підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 відсотків, визначає оптимальні шляхи відновлення банкрутства відповідних підприємств.

Органи виконавчої влади приймають рішення щодо

- доцільності надання державної підтримки неплатоспроможним підприємствам;
- розроблення заходів, спрямованих на забезпечення вибору оптимальних шляхів виходу з банкрутства;
- проведення аналізу фінансового стану боржника та його санації;
- доцільності виключення відповідних суб'єктів підприємств, що є об'єктами права державної власності, приватизації, та застосування до них процедури банкрутства.

Оцінюючи дані положення Кодексу України з процедур банкрутства, слід звернути увагу, що декларативний характер та не встановлюють конкретних повноважень органів виконавчої влади в Україні або центральних органів виконавчої влади, державних підприємств.

Аналіз існуючої в Україні правозастосовної практики свідчить про те, що Кабінет Міністрів України, як і центральні органи виконавчої влади, діями не запобігають банкрутству державних підприємств, надзвичайно гострою, оскільки, з однієї сторони, державним підприємствам, які є неплатоспроможними, а з іншої - арбітражні керуючі не можуть ліквідувати або санації) державних підприємств через законодавчі обмеження.

1.5. Орган (повноважений) уповноважений управляти державним майном

Проаналізувавши положення Кодексу України з процедур банкрутства, констатувати, що законодавець наділив органи виконавчої влади, майном, широкими повноваженнями у судових процесах банкрутства:

- порушення провадження у справі про банкрутство державного підприємства повноважень органу управління майном боржника;
- органи, уповноважені управляти державним майном, представляють державу в суді у справах банкрутства (ч. 7 ст. 96);
- вони можуть брати участь з правом дорадчого комітету кредиторів (ч. 8 ст. 96);
- за участю таких органів господарський суд ліквідує державне підприємство (ч. 9),
- їм надсилаються копії судових рішень у справах банкрутства (ч. 13).

Окремо слід звернути увагу на вирішальні повноваження органів виконавчої влади в процедурах банкрутства, що закріплені в статті 104 Кодексу України з процедур банкрутства. З положень даної статті випливає, що органи виконавчої влади, які є власниками державних підприємств або підприємств, у яких державна частка становить більше 50 відсотків, підлягають обов'язку уповноважувати державне підприємство на управління державним майном. У разі відсутності такої угоди затвердженню господарським судом ліквідаційної маси майна банкрута не може бути реалізовано.

Таким чином, Кодекс України з процедур банкрутства та продаж майна державного підприємства залежні від дій органів виконавчої влади.

волі представників в аорганізації, у пруправляють і відпові
підприємством.

Узагальнення висновків по національному порядку підприємств

1. Станом на сьогодні законодавство України побу підприємств може бути лише за осуда процедура майном боржник як без зобов'язань сама по собі без процедур банкрутства не дозволяє досягти ле процедур банкрутства.
2. Після реформи законодавства України прийняття Кодексу законодавець виключив мирову угоду з сьогодні її можна розглядати виключно як скла
3. Лише до окремих державних підприємств і були застосовані судова процедура санації або лікві
4. Кодекс України з процедур банкрутства санації майна державного підприємства ставить в залежності представників органів, управління відповідні підприємством.
5. В абсолютній більшості випадків юридично не санації або ліквідації судом та арбітражним к
6. Останнє робить неефективним існуючі державні підприємств, оскільки, по суті, Кодекс України відновити платоспроможність державного або приватного банкрутом з метою задоволення вимог кредиторів
7. Кабінет Міністрів України юридичні і виконавчої влади діями не запобігають банкрутству державних підприємств надзвичайно гострою, оскільки, з одного боку державним підприємствам можливі несплати з інших арбітражні керуючі не можуть ліквідувати (процедура санації) державних підприємств чер

2. Мораторій на ліквідацію та санацію де

2.1. Законодавча заборона ліквідації та санації

Відповідно до ст. 4 ч. 1 Господарського кодексу України неплатоспроможних боржників не застосовуються д

До державних підприємств до застосування процедури санації чи ліквідації встановленому порядку з переліку об'єктів, що н

Верховна Рада України набі з ухвалою Державної ради України об'єктів державної власності, що не підлягають (ч. 4 ст. 3 Закону України «Про приватизацію державно

1) об'єкти, що забезпечують Україні вищого рівня безпеки створює істотні ризики для безпеки держави:

- підприємства з виготовлення та ремонту вс озброєнні Збройних Сил України, інших утвор формувань, Служби Укроборони;
- підприємства атомної енергетики та підприємств поводження з радіоактивними відходами;
- спеціальні об'єкти зв'язку;
- підприємства пробірного контролю;
- підприємства з виготовлення цінних паперів;
- підприємства, що забезпечують повітряному водними шляхами України;
- підприємства, що здійснюють контроль паракортогра загальнодержавного призначення, зберігають геодезичного фонд України і національного геодезичного фонду України;

2) об'єкти-культурно-історичного призначення, що забезпечують відповідних потреб суспільства, які не можуть бути ліквідовані, що перебувають у приватній власності, закладені ку

Слід звернути увагу, що починаючи з 7 липня 1997 року різних редакціях діяв Закон України «Про приватизацію права державної власності», в якому зазначено, що ліквідація підприємств затверджений:

- перелік об'єктів права державної власності, додатком 1), та
- перелік об'єктів права державної власності, що можуть бути корпоративними підприємствами (ст. 27) дн

Починаючи з 20 жовтня 2019 р. вказаний вище за України від 2 жовтня 2019 року в поясненні до законопроекту пропонувалось визнати таким чином «Про перелік об'єктів права державної власності, що містив інформацію, що втратила актуальність в управлінні та підприємств, а також не діє більше ліквідованих цим законом.

Отже, на сьогодні в Україні немає затвердженого стаття 4. Закону України «Про приватизацію державного переліку об'єктів праця державної власності приватизації».

2.2. Загальний невичерпний перелік об'єктів державної приватизації

Звертаємо увагу, що незалежно від включення в переліку, не підлягають приватизації об'єкти виконання державою своїх основних функцій, держави, та об'єкти права власності Української матеріальну основу суверенітету України («Про приватизацію державного і комунального майна»), зокрема:

- майно органів державної влади та органів Збройних Сил України (військове майно), Служби прикордонної служби України, захисту Державного спеціального зв'язку та захисту інформації податкових органів, митних органів, що без зазначеними органами встановлених законодавчо охорони здоров'я системи екстреної медичної
- надра, корисні копалини загальнодержавного природного фонду загальнодержавного ресурси, інші природні ресурси власності об'єктів народу;
- системи створення та збереження золотого валютного
- емісійна система, майнові комплекси підприємств випуск та зберігання грошових знаків і цінних
- об'єкти, що забезпечують зв'язок до авіаційної та вихідні радіотелевізійні передавальні центри;
- засоби урядового, фельд'єгерського та спеціального
- державні реєстри, що створені та утримуються за бюджету;
- Національний фонд архівів (архівні установи, підрозділи, архівні відділи та бібліотеки, виняткової історичної, художньої, наукової Державного реєстру національного надбання архітектури, меморіальні комплекси, заповідники значення);
- пам'ятки, включені до переліку пам'яток, що
- пам'ятки археології;
- пам'ятки державного фонду України (музейні колекції та музейні зібрання);
- документи Державного бібліотечного фонду України
- вихідні матеріали та фільмокопії, що зберігаються
- запаси державного резерву незалежно від його
- підприємства, що здійснюють виробництво об'єктів
- заклади освіти, що фінансуються з державного
- та інші.

Таким чином, незважаючи на те, що в Україні не Радю України перелік державної власності, що приватизації, сподіваючись на Україну «Про приватизацію комунального майна» встановлюють пряму заборону підприємств, за якими на праві гонимі державні

виконання державою своїх основних функцій, держави, та об'єкти права власності Української матеріальну основу суверенітету України.

Це означає, що до цих державних підприємств господарського кодексу України заборонено застосовувати судову процедуру санації / ліквідації, навіть у випадку, якщо до таких державних підприємств судовою процедурою розпорядження неможливо, з метою керуючого перейти до санації або ліквідації і про банкрутство.

2.3. Мораторій санації та ліквідації державних підприємств

Відповідно до Прикінцевих та перехідних положень Закону України № 1145-ІІІ від 14 лютого 2019 року, у справах про банкрутство акціонерних товариств, у статутному капіталі яких понад 50 відсотків, не застосовуються заборони протягом перших п'яти років з дня набрання чинності Законом України № 1145-ІІІ від 14 лютого 2019 року (набув чинності відбулось 20 жовтня 2019 р.).

Це означає, що крім загальних положень Господарського кодексу України, додатковий мораторій застосовується до судової процедури санації / ліквідації протягом трьох років з дня набрання чинності відбулось 20 жовтня 2019 року. Тобто, для санації / ліквідації державного підприємства, щоб певне державне підприємство не заборонило Господарського кодексу України, але підприємство не підлягає мораторій в три роки.

Даний мораторій не стосується державних підприємств оборонного замовлення, виробництва, обслуговуванні озброєння та військової техніки.

Звертаємо увагу в судовій правозастосовчій практиці є питання належності та достатності доказування підприємство до зазначених критеріїв. Наприклад, підприємство до модернізації військової техніки фактична господарська діяльність є замороженою.

2.4. Мораторій на виконавчі дії щодо державних підприємств

Відповідно до Прикінцевих та перехідних положень Закону України № 1145-ІІІ від 14 лютого 2019 року, забороняється вчиняти виконавчі дії в процесі виконавчого провадження" щодо об'єктів права державної власності цим законом були включені до переліку об'єктів права державної власності, що підлягають стягненню грошових коштів і товарів, речей, цінних паперів, до договорів.

Даний мораторій стосується окремої проблеми виконавчого провадження судових рішень, винесених

³ п.2 Прикінцевих та перехідних положень Закону України № 1145-ІІІ від 14 лютого 2019 року, визнання таким, що втрачено «Прийнятими до виконавчого провадження» об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації

Фактично сьогодні існує мораторій на виконання вчотм трьох років з дня набрання чинності Закону Ун (набрання чинності відбулось 20 жовтня 2019 р примусово виконавсь будув рішення, винесене проти крм стягнення грошових коштів і товарів, що б договорами.

Узагальнення висновків по мораторію на ліквідацію підприємств в Україні

1. До державних підприємств, які відносяться до процедури санації та ліквідації застосовують встановленому порядку з переліку об'єктів, що
2. Станом на сьогодні в Україні немає затвердженого порядку та. Закону України «Про приватизацію майна» окремого переліку об'єктів права державної приватизації.
3. Незважаючи на те, що в Україні сьогодні немає переліку прав державної власності, що положення ч.3 Закону України «Про приватизацію майна» встановлюють пряму заборону на приватизацію якими на праві господарського об'єднання, необхідними державою своїх основних функцій, для забезпечення об'єкти права власності Українського народу, суверенітету України.
4. Крім загальних принципів заборони ч.4 у Господарського Закону України, існує додатковий мораторій застосовувати процедуру санації/ліквідації протягом трьох років з дня набрання чинності Закону України від 2 жовтня 2019 р. ч.1 ст.145 (відбулось 20 жовтня 2019 р.)
5. Тобто, для того, щоб санація/ліквідація державного підприємства не була потрібна, щоб певне державне підприємство не було заборонено ч.1.4 Господарського Кодексу України, щоб державне підприємство не поширювався додатковими заборонами.
6. Окрім цього сьогодні в Україні існує також мораторій на ліквідацію підприємств протягом трьох років з дня набрання чинності Закону України № 145 від 20 жовтня 2019 р. - ч.1 ст.145. Наразі не можливо примусово виконати рішення будув в державного підприємства, крім стягнення грошових коштів в асставу за кредитними договорами.

3. Аналіз практики Верховного Суду щодо підприємств в Україні

Кодекс України з процедур банкрутства введено в дію тільки 21 жовтня 2019 року.

З огляду на це написання даного звіту у Єдиному рішенні (<http://www.reyestr.court.gov.ua/>) немає судових справ по банкрутствах підприємств, які були прийняті після вступу в дію Закону України з процедур банкрутства.

Враховуючи те, що до цього моменту в Україні не було введено в дію процедури банкрутства, практика Верховного Суду саме на положеннях даного Закону.

Незважаючи на те, що дані правові висновки були зроблені на основі раніше діючого Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», вони є актуальними для нового Кодексу України з процедур банкрутства 2019 року.

Останнє обумовлено тим, що новий Кодекс України змінив процедуру банкрутства в державних підприємствах.

За період з 21 жовтня 2019 року (початку введення банкрутства) до 30 квітня 2020 року (моменту проведення детальний аналіз рішень Касаційного господарського суду предмет ефективності ініціювання процедури банкрутства господарських товариств, які прямо чи опосередковано на предмет можливості реального завершення процесу.

Загалом було проаналізовано 30 різних судових рішень, прийнятих «по суті» в окреслений період дослідження.

В рамках даного звіту ми аналізуємо судові рішення Верховного Суду в рамках типових і які є основними проблемами в Україні банкрутства підприємств державної форми власності.

3.1. Судова справа про банкрутство Державного підприємства «Виноробний завод»⁴

В рамках судової справи № 923/3182/19-цс нв Верховного Суду перших двох інстанцій, що єдиним можливим способом вимог боржника згідно із законом, чинним на момент прийняття рішення інстанцій, є укладення мирової угоди про зупинення виконавчих дій з майном.

Процедура розпорядження майном боржника ДП тривала більш як 4 роки і за цей час комітетом з ліквідації мирової угоди з поданням її на затвердження Касаційного господарського суду встановлено судом першої інстанції, – Мірніаєт еурп та

⁴ Постанова Верховного Суду у складі судової палати для Касаційного господарського суду від 12.12.2019 року, <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86998950>

аграрної політики та продовольства України на продовження процедури банкрутства, а саме її ліквідації та погашення кредиторської заборгованості.

Постановляючи ухвалу про закриття провадження враховано вчинення розпорядниками майна боржника майном, яке тривало понад чотири роки, крім того реєстр вимог кредиторів та подавши його суду кредиторів, на яких було утворено комітет кредиторів представництва інтересів кредиторів, а саме їхні досягненням прибутковості боржника.

Також слід згадати і бути прийнято до уваги, що боржника та орган управління боржником не при процедурі розпорядження майном боржника досягнення волевиявлення на укладення мирової угоди на стадії

З огляду на це Верховний Суд постановив, правильного висновку, що зазначені не є предметами права державної власності, що не підлягають обмеження в застосуванні норм Закону про банкрутство до ліквідації до підприємств, що є об'єктами державної до переліку об'єктів, що не підлягають приватизації

Ключовий висновок Верховного Суду в даній тривалого здійснення провадження у справі про завершення із застосуванням принципів вартості на право застосувати загальні процесуальні норми справедливого суду в розумні строки в розгляді кредиторів та боржника під час судового провадження

Провадження у справі про банкрутство необхідно суду перейти до судової процедури санації або ліквідації

Така правова позиція є цілком справедливою, боржника та кредиторів як предметів діяльності кредиторів та арбітражного керуючого про банкрутство на стадії розпорядження майна наслідків з укладенням угоди між ними та завдання господарського судочинства щодо сприяння своєчасного вирішення судом спорів, пов'язаних

3.2. Судова справа про банкрутство підприємства "Червоний завод продуктів"

⁵ Постанова Верховного Суду у складі судової палати Касаційного господарського суду від 10.12.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86400486>

В рамках судової справи № 906/1290/15 Палата Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду розглянула справу за предметом спору "в разі скасування рішення про припинення існування спірних правовідносин внаслідок знищення предмета спору, скасування оспорюваного рішення"

При винесенні рішення Верховним Судом у справі № 906/1290/15 про банкрутство Державного підприємства "Тривало понад три роки на стадії розгляду"

Боржник за цей період не був виключений з реєстру державної власності, яка перебуває під управлінням держави, і це унеможливило проведення процедури санації чи ліквідації, комітетом з управління майном та мирової угоди в процедурі розпорядження майном

Чинний у справі про банкрутство закон гарантує кредиторів боржника задоволення вимог конкурсних кредиторів боржника розгляду справи впродовж розумного строку не гарантування правової певності кредиторів, де реєстру згідно з ухвалою попереднього засідання бути задоволені понад три роки через дію моральної застарілості принципів розгляду справи впродовж тривалого строку та гарантування правової певності кредиторів

З огляду на це Верховний Суд постановив, що правильною є висновку про закриття провадження в справі підприємства "Червоний" за загальними нормами (пункт 2 частини першої статті 231 ГПК України)

Зазначене не виключає можливості припинення провадження за законодавчого припису. В цьому випадку були використані частини четвертої статті 96 Закону про банкрутство (судів попередніх інстанцій), які обмежують можливість підприємства, що не підлягає приватизації, ліквідації. Процедура розпорядження майном морально застаріла угоди у справі про банкрутство або закриттям провадження застосуванням пункту 2 частини першої статті 231 ГПК України

Ключовий висновок Верховного Суду в рамках даної справи полягає в тому, що у разі тривалого здійснення провадження у справі його завершення із застосуванням спеціальних норм не має право застаріти процесуальні норми з метою забезпечення справедливого суду в розумні строки в розгляді кредиторів та боржника під час судового провадження

У випадку, якщо в силу прямих законних підстав не можливо застосувати судову процедуру санації в такій справі відсутній предмет спору, що своїм характером є предметом спору

Судові процедури санації та ліквідації ліквідації об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації в Україні "Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації" можуть бути здійснені тільки після виключення боржника з реєстру державної власності, яка перебуває під управлінням держави

Єдиним можливим завершенням процедури банкрутства законом, чинним на момент прийняття рішень судом мирової угоди у справі про банкрутство на стадії

Наявність встановленого обмеження щодо застосування процедур санації чи ліквідації, неукладення вимог процедури розпорядження майном у цій справі процедури банкрутства **неможливість задоволення кредиторів** закону про банкрутство.

3.3. Судова справа про банкрутство Державного підприємства

Як вбачається із матеріалів судової справи № 10/гпд.19/10/19, звернувшись до суду і перше й вступило порушення про банкрутство.

Однак суд першої інстанції, відкриваючи про порушення вимог ГПК України, з посиланням на невідомості даного **на державній частині** не з'ясував, не оцінки правовстановлюючим документам боржника, встановив розмір частки державної власності у обставинах справи, **оскільки вказано в визначених ст. 15.04.2019** банкрутство, не надав, на що суд апеляційної інстанції 15.04.2019 уваги не звернув та при повторному господарським судом не усунув.

Аналізуючи мотивацію постановлених судами рішень та зазначеної практики ЄСПЛ, Верховний Суд зважив на покладеного на місцевий та апеляційний суди об'єктивних рішень.

Ключовий висновок Верховного Суду в рамках даної стаття 96 Закону про банкрутство, яка має назву підприємств та підприємств, у статутному капіталі перевищує 50%, і встановлює спеціальні норми, які перед загальними нормами Закону, провадження підприємств здійснюється за спеціальним порядком.

Враховуючи, що норми про банкрутство мають державний характер в контексті загальних положень про банкрутство про банкрутство зобов'язаний встановити форму статусу боржника.

3.4. Судова справа про банкрутство Державного підприємства "Електробудівний завод"

⁶ Постанова Верховного Суду у складі судової палати в складі Касаційного господарського суду від 23.10.2019 року за № 10/гпд.19/10/19 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85496652>

⁷ Постанова Верховного Суду у складі судової палати в складі Касаційного господарського суду від 20.06.2019 року за № 10/гпд.19/10/19 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/82829525>

В рамках судової справи № 910/3406/18 Колегія суду не погодилась з обґрунтованістю висновків суду про відкриття справі про банкрутство.

Верховний Суд звернув увагу, що на час №910/3406/18 у день скасування наказу ФДМУ №77/акт ФДМУ про приватизацію боржника №4 від 03.01.2019, керувалися апеляційному суду при вирішенні питання провадження у справі про банкрутство на етапі провадження.

Наказ ФДМУ №4 від 03.01.2019 щодо боржника провадження у справі про банкрутство згідно з положень Закону про банкрутство та частини приватизацію державного і комунального майна", обов'язок апеляційного суду провадження у справі про власне рішення за наслідком скасування необґрунтованого відкриття провадження у справі про банкрутство.

З огляду на зазначене Верховний Суд постановив помилкового висновку як про можливість залишення відкриття справи про банкрутство, так і про провадження у справі про банкрутство на стадії розпорядження майном права були застосовані ним неправильно.

В своїй постанові Верховний Суд зазначив, апеляційної інстанції про правомірність відкриття про банкрутство Державного підприємства "Відкриття провадження у справі про банкрутство" (ЄДРПОУ 32495626) за наявності нерозглянутого про закриття провадження (відмову у прийнятті банкрутство) у справі №910/3406/18 відкриття провадження у справі про банкрутство - та перехідних положеннях.

Ключовий висновок в рамках даної судової справи якщо Фондом державного майна України прийнято підприємства, суд не має права порушувати провадження у справі про банкрутство, а у випадку, якщо про порушено до прийняття рішення про закриття провадження.

Виходячи з аналізу статті 12 Закону України про банкрутство і комунального майна згідно з положення Закону про банкрутство, вимога щодо справах про банкрутство одержувачів акцій та товариства, більше ніж 50% акцій (часток) яких державі, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, є імперативною.

Отже, органи судової влади, які здійснюють провадження у справах державних підприємств, повинні враховувати обставини закриття провадження у таких справах у разі провадження у справі про банкрутство та застосувати і пункту 3 Розділу Х Прикінцеві та перехідні положення (закриття) справ про банкрутство та провадження у справах (провадження ліквідація).

3.5. Судова справа про банкрутство Державного хлібопродуктів №2 "

В рамках судової справи – Державний №2 ДП "Луцький комбінат хлібопродуктів №2" підприємством, що має стратегічне значення для його статутної діяльності здійснює забезпечення закупівлі зерна для забезпечення як внутрішніх, так і зовнішніх потреб у макаронних виробів, комбікормів та інших харчових продуктів.

З огляду на це, процедура банкрутства ДП "Луцький комбінат хлібопродуктів №2" здійснювалась з урахуванням положень Закону України "Про приватизацію підприємств", що мають загальнодержавне значення, та забезпечують економічну незалежність держави застосуванням процедурних суб'єктів господарювання лише після їх виключення з переліку об'єктів, які підлягають приватизації, та з переліку об'єктів, які мають значення для економіки держави.

Законодавцем встановлено обмеження щодо приватизації загальнодержавного значення, зокрема, об'єктів державою своїх функцій, забезпечують обороноздатність, та об'єкти права власності України на матеріальну основу суверенітету України.

ДП "Луцький комбінат хлібопродуктів №2" (код державної власності та віднесення до об'єктів державної власності в Волинській області щодо закупівлі зернопродуктів) приватизації в силу закону, тому до зазначеного часу не застосовані санація та ліквідація процедури лише шляхом укладення мирової угоди.

При розгляді даної судової справи Верховний Суд у справі про банкрутство ДП "Луцький комбінат хлібопродуктів №2" на стадії розгляду майном, комітетом кредиторів укладено мирової угоди в процедурі розпорядження майном ухвалою місцевого суду від 10.03.2015 мораторієм на виконання як три роки) зобов'язанням до конкурсних кредиторів.

Для забезпечення принципів розгляду справ незалежним та безстороннім судом та правової визначеності за судовим рішенням, а також з огляду на рішення місцевого суду від 26.05.2015, та не можуть застосуватися через існуючий мораторій у справі про банкрутство ДП "Луцький комбінат хлібопродуктів №2" об'ґрунтованим та справедливим прийняттям у справі про банкрутство, виходячи також з принципів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Ключовий висновок Верховного Суду в рамках даної справи – що відсутність встановлення обмеження строків на виконання зобов'язань.

⁸ Постанова Верховного Суду у складі судової палати у складі Касаційного господарського суду від 21.05.2019 року за № 82220769 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/82220769>

процедурі банкрутства не може бути підставою для скасування строку процедури розпорядження майном.

Кредитори за наявності ознак прибутковості і доцільності скасування мораторію, що вводиться судом у зв'язку з можливістю задовольнити власні вимоги в загальному порядку провадження у справі про банкрутство.

3.6. Судова справа про банкрутство Державного підприємства "Івашківський спиртзавод"

Провадження у справі про банкрутство Державного підприємства "Івашківський спиртзавод" тривало більш як 12 років, комітетом кредиторів та боржником не було введено в дію розпорядження майном упродовж 10 років.

Існуючий у справі про банкрутство мораторій на забороняв задоволення вимог конкурсних кредиторів "Івашківський спиртзавод".

Для забезпечення незалежним та безстороннім судом та правової визнаними за судовими рішеннями, зокрема, згідно з рішенням у справі про банкрутство, введено мораторій у справі про банкрутство, в справедливим прийняття у даній справі рішення про банкрутство, виходячи з вимог Конституції України про захист прав людини і основоположних свобод.

За результатами всебічного вивчення матеріалів справи звернув увагу, що апеляційний суд належно виконав свої функції, з огляду на те, що ухвали місцевого суду провадження у справі про банкрутство ДП "Івашківський спиртзавод" містять помилку у формулюванні процесуального рішення про банкрутство, правопорушення в частині ухвали суду шляхом викладення її в редакції, яка відповідає вимогам Конституції України про "закриття провадження у справі".

Ключовий висновок Верховного Суду в рамках даної справи, що відсутність прямого обмеження строків на уведення в дію банкрутства не є підставою для порушення строків застосовуються до боржника, а кредитори, за відсутності підстав для закріплення провадження про банкрутство, не можуть задовольнити власні вимоги в загальному порядку.

3.7. Судова справа про банкрутство Комунального підприємства "Комунальні підприємства"

⁹ Постанова Верховного Суду у складі судової палати в складі Касаційного господарського суду від 19.06.2019 року, <http://reyestr.court.gov.ua/Review/82130588>

¹⁰ Постанова Верховного Суду у складі судової палати в складі Касаційного господарського суду від 04.09.2018 року, <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/76381567>

Згідно зі статуту КП «Кіодібр інаємствомунальон підприємством, яке утворене Лозівською міською входить до сфери управління Лозівської міської територіальної громади м. Лозова, і визначеною та іншими законодавчими актами України.

Верховний Суд при розгляді даної судової справи апеляційної інстанції під час розгляду справи комунальних підприємств в зматеріальному управлінні отже, відповідно до вимог статті 26 Закону про визнання комунального підприємства (залежності) м включене до ліквідаційної процедури для погашення з кредиторамі, яка виникла та існувала протягом т

Верховний Суд виходив з того, що ЄСПЛ та субсидіарної відповідальності муніципальних органів за зобов'язаннями муніципального підприємства.

Так, у пункті 62 рішення у справі «Єршова зазначив, що, враховуючи публічний характер ді контролю за його діяльністю органами влади і рі наслідком передачу майна і подальшу ліквідацію про те, що підприємство не було наділене доста незалежністю від муніципальних органів

Незалежно від статусу підприємства як самоствлада і відповідно держава мають бути в межах діяльності і бездіяльності підприємства.

З огляду на це Верховний Суд дійшов до висновку про відсутність підстав для субсидіарної Харківської області за зобов'язаннями КП «Кобезпідставно скасував ухвалу суду господарського суду слід скасувати

Ключовий висновок Верховного Суду в рамках д що у випадку наявності спеціальних неможливо примусового стягнення заборгованості з держав в рамках процедури банкрутства, органи державної які є власниками підприємств не можуть відповідальність.

Узагальнення висновків по судовій практиці

1. Аналіз наявної сьогодні судової практики Верховних державних підприємств дає можливість дійти висновку банкрутство побудоване таким чином, що ліквідація підприємств законодавчо є неможливою.
2. Поручені судові справи про банкрутство державної судової процедури розпорядження майном, чия мета, на Україні тягнеться роками і легітимна мета, на про банкрутство, не досягається.

3. Судова практика показує, що органи, які є від підприємствами, не займають праоцтеидвуроаїх рбоалнік рут пасивна роль призводить до того, що справи пр
4. У випадку, якщо в силу прямих законодавчих за можливо застосувати судову процедуру ясащдціпїої такий справі відсутній предмет спору, що свої
5. Проведений аналіз судової практики Верховн стверджувати, що в результаті недосконалого державних підприємств в ефективних інструментів Україні.

4. Рекомендації та нуд асрвгії твл іР атдаи пфрваркотпик и ЄС

На підсртоавзвїд а н а л о з у з а к о р н о д а в к т в о д е р ж а в н и так о п р а к т и к и й о г о В з а р о з ж и ю с л у в Б у д я в р і 2 0 1 9 (початку введення в дію Кодексу України з проц (моменту презентації в с д а н о в л е н н і н у) ступні проблеми рекомендації та х у в а н н я м о р а л ь н и х о б ь е к т и в н и х р е к о м е н д а ц і й

1. Насьогодні в абсолютній більшості всипдаудкі в арбітражному пкєррєуйчн о м у д о в о ї п р о ц е д у р и р д e п o r c y d o в о ї п р o ц e d y p a с а н а ц і ї а б o л і в і п д а щ і р і ї e d e p c y c t a t y т н о м у к a п і т a л і я к и х ч a c т k a д e p ж a в н o ї в л a

Проблема полягає в тому, що до таких дєржав ст2.14 Господарського кодексу України напряду процеду санації або ліквідації.

Як наслідок, навіть у випадку, якщо пдфр у т а к н и х п р o в a d ж e н н я п р o б a v k p o c y a d o в p i c e y d y p o з п o p я d ж e н м a й н o м , c y d н e з м o ж e з a з a в o y a p б і т p a ж н o o л і k в і d a ц і ї і з м y ш e н и й б y d e z a k p и т и . T c a y k d i o m e ч и n p o o в У к p a ї н і в і d c y т н і й e ф e к т и в н и й п p a в o в и й м e x a н п і d п p и e м c t b t t в o , н a п p a k t и ц і м a e м o т e , щ o c y d o в m a й n o m e p ж a в н и х м o ж e т p и в a т и н e в и з н a ч e н и й п e p і п і d п p и e м c t в n e m a y т ь e f e k t и в н и х п p a в o в и х і n c t

Пункт 1 статті 10 Бюлоабоав'яао державні зовувдві св системи таким і с у д и м , м o щ o б i в і d п o в і d a т и v i c e o g a m п o л o ж e н і n d t k e p d ж л и в і c t ь з d і y c n e н н я п p a в o c y d d я п o c t a в и т и п і d z a g p o z y й o g o e f e k t и в н і c t ь т a n a z d і y c n e н н і п p a в o c y d d я o n t e a b e z в л e ж y т ь , v a ж л и в a , щ v e p x o в e n c t e d i n p . a z k 2 0 n y t a ц і п і p o t и І т a л і ї »

Саме на державу покладено обов'язок дбати постановлєтні її органів, установ чи підприємств вланості або контролюються державою, виконувати вимог Конвенції. Держава не може виправдовувати судових рішень впротиставленні неї або проти установ

¹¹ Case of Bottazzi v. Italy (Application no. 34884/97), July 1999 - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-58293%22%7D>

перебувають владесржоасвтіні йабо контро(лдопв..54Юр і дер ж
Миколайович Іванов¹²). проти України

У рішенні справи «Бурмич та інші проти України»¹³ ЄСПЛ встановив, що в справах «Юрій Миколайович Іванов проти України»¹⁴ порушенні характеру не були вжиті протягом розумного часу конвенційної системи. У цій справі встановлено, що рішення протягом багатьох років призвело до при цьому ЄСПЛ викладено в справі Миколайович Іванов, присудженні справедливої сатисфакції чи прийнятого порушення та його зобов'язав вжити задоволення повторюване ухвалення рішень не приносять ко задовільних змін у процесі виконання рішень. низкою ЄСПЛ вваляється неефективним, не вживаючи нагляд у рамках поєднанні з процедури визначеного найбільш серйозних та систематичних порушень

ЄСПЛ постійно звертає увагу, що засіб юридичного ЄСПЛ, повинен бути ефективним так само як і «Ільхан проти Туреччини»). Термін «ефективний захист» повинен бути належним і доступним. Система національного рівня засобу юридичного захисту конвенційних прав і свобод незалежно від того національному законодавстві. Тобто, дія цього засобу забезпечення національного засобу юридичного врегулювати небезпідставну скаргу за ЄСПЛ та на засіб юридичного захисту має бути ефективним («Хірсі Джамаа та інші проти Італії»).

Ефективність засобу захисту ЄСПЛ залежить від швидкості сприятливого для заявника результату. Крім того, сам по собі не повністю в ЄСПЛ, відсутній гарант передбачених національним законодавством і мож кожному конкретному випадку визначити, чи є внутрішньому законодавстві, "ефективними" в о порушення, або його продовження, або подання порушення, яке (вжив.. в ЄСПЛ проти Італії¹⁴). Німеччини»

З огляду на це, рекомендується законодавству України кодексу України з процедур заборони псевдоход до судової процедури санації підприємства та підприємства, у статутному ка перевищує 50 відсотків.

Зокрема рекомендується законодавству України про процедуру передбачити, що у разі закони ліквідації державного підприємства, субсидія

¹² Справа «Юрій Миколайович Іванов проти України» (№ 4(530)/10/4) від 15 жовт (остаточне 15.01.2010) (скарга про порушення стат Проток- https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_479

¹³ Справа «Бурмич та інші проти України» (Заява № 46852 <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%2246852/13%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%22001-192193%22%7D>

¹⁴ Case of Surmeli v. Germany (Application no. 75529/01), 8 June 2006 - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-75689%22%7D>

державного підприємства повинен нести орган державним майном.

2. Незважаючи на те, що в Україні станом на сьогодні Радою України переліку об'єктів права державної приватизації, положення ч. 5 ст. 4 Закону України «Про приватизацію державного майна» вносять пряму заборону на приватизацію підприємств, за якими на праві господарської власності для виконання державою своїх основних функцій держави, та об'єкти ліцензійного характеру, Україною матеріальну основу суверенітету України, озброєння та об'єктів державної власності не можливо застосувати або санації.

Проблема полягає в адекватності формулювання не тільки для трактування і на рівні правозастосовчої практики розуміння того, чи закріплено на праві державної власності підприємством об'єкти державної власності для виконання функцій, для забезпечення обороноздатності держави Українського народу, майно, що становить матеріальну основу суверенітету України.

Безумовно такі об'єкти не можуть бути приватизовані, оскільки це підбивало б публічний порядок в Україні. Для вирішення даної проблеми рекомендуємо Раді Міністрів Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів переліку об'єктів державної власності, що не мають ознак державної власності.

ЄСПЛ у своїй практиці послідовно виступає за забезпечення національному рівні ефективної правової системи. Відомо, яким чином вони виражені в правовій системі України, суть цієї статті зводиться до вимоги захисту всередині країни, які дозволили б розглядати питання порушення ЄСПЛ вимагати від держави судовий захист, у частині, яка стосується ідею свободи розгляду, яким чином вони забезпечують при цьому п. 110 ст. 118 «Вілвараджьях та інших фірм» (15). Стаття 118

У справі «Сурмелі проти Німеччини» (16) ЄСПЛ зазначає, що засоби, які мають судовий процес на внутрішньому рівні, не є ефективними, якщо вони не забезпечують запобігання передбачуваному порушенню або його продовження, компенсації або відшкодування, яке вже було сталось, якщо це ефективно, якщо його можна використовувати для відшкодування, якщо розглядають, щоб надати заявникам адекватну задоволення, які вже виникли.

Якщо судова система має недоліки щодо вимог пунктом 1 ЄСПЛ, найбільш ефективним рішенням є задоволення заявників шляхом запобігання повторенню порушення та надання захисту надає безперечну перевагу перед засобами внутрішнього права.

¹⁵ Case of Vilvarajah and others v. the United Kingdom (Application no. 13163/87; 13164/87; 13165/87; 13447/87; 13448/87), 30 October 1991 - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-57713%22%7D>

¹⁶ Case of Surmeli v. Germany (Application no. 75529/01), 8 June 2006 - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-75689%22%7D>

компенсацію, оскільки він також запобігає виявленню того ж процесу провадження управління прокуренню компенсації. Не йдеться про самостійність державних органів присуджене йому згідно з остаточним рішенням, несумісне з гарантіями, закріпленими в Конституції України» «Бурдов проти України»¹⁷.

3. Крім загальних прямих заборон ч. 3 ст. 214 додатковий мораторій застосовувати до державної санації ліквідації протягом трьох років з 20 жовтня 2019 року (набрання чинності з 20 жовтня 2019 року).

Тобто, для того, щоб санація та ліквідація державного підприємства не тільки не порушували заборони ч. 3 ст. 214 Господарського кодексу України, а й державне підприємство не поширювався додатковим мораторієм.

Даний мораторій не стосується підприємств, що виконують державне оборонне замовлення, модернізації, ремонті, обслуговуванні озброєння.

Проблема полягає в тому, що в судовій практиці не однозначним є питання належності та відповідності конкретного державного підприємства.

Наведене законодавче формулювання винятків, зоклад ліквідація державних підприємств, значення якого право застосування. Задля вирішення даної проблеми переглянути перелік винятків, за наявності державного підприємства.

4. Окрема проблема полягає в тому, що в день набрання чинності цим Законом були вказані в Законі України "Про перелік об'єктів права приватизації", забороняється виконувати виконавче провадження", протягом трьох років з 2 жовтня 2019 року. Крім того, грошові кошти передані в заставу за кредитними договорами.

Фактично сьогодні в Україні виконавчі дії щодо ліквідації протягом трьох років з дня набрання чинності з 2 жовтня 2019 року (набрання чинності з 2 жовтня 2019 року). Останнє означає, що на сьогодні неможливо виконувати ліквідацію державного підприємства, крім стягнення грошових коштів в заставу за кредитними договорами.

Вказане законодавче положення не є сумісним з рекомендаціями ЄСПЛ, зоклад вказаної вище заборона (мораторій) терміном до 20 жовтня 2020 року відношення до державних підприємств повинна бути скасована.

Відсутність у заявника можливості оскаржити рішення суду щодо його чи її користь, становить втручання у свободу вираження думок.

¹⁷ Справа "Бурдов" - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_045#Text

¹⁸ Справа "Войтенко" проти України, № 18966/02, заява 29 червня 2002 року, рішення ЄСПЛ від 18 лютого 2004 року, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_223#Text

гарантоване першим реченням частини 1 (п. 40) «Бурдов проти Литви»¹⁹ та «Ясїунїєне проти Латвії»²⁰.

У справі Юрій «Миколайович Іванов»²¹ ЄСПЛ Україні підозріло зазначило, що право на суд було б ілюзорним, якби держава дозволяла, щоб остаточно, обов'язкове залишалося невиконанням і рішенням суду будь-якому самому відсутність у заявника можливості домогтися в його користь, становить втручання у право передбачено першим реченням першого пункту статті 13.

У цивільних справах виконавче провадження є правом, яке відстоювалось, фактично здійснено згідно з п. 197 «Скордіно проти Італії»²².

У справі «Рисовський проти України»²³ правову позицію, що відповідно до його значної за обсягом постановленого судом, розглядається як невід'язковий ЄСПЛ а тривале невиконання національних постановленого проти них, становить, за загальними положеннями (54) Юрій Миколайович Іванов проти України²⁴.

Будь-яке втручання органу влади у захищене право викладені йому рішення частини 1 статті 13 ЄСПЛ і ще якщо забезпечено одностороннім інтересом вимогами захисту основоположних прав конкретних осіб було забезпечено такий стандарт вищезазначеним літ встановлено, що відповідне втручання задовольняє вільним. (68) Бейлер проти Італії»²⁵.

5. Справи про банкрутство боржників, якими є керівники товариства, більше ніж 50 відсотків акцій (належать державі, щодо яких прийнято рішення її завершення (ч. 5 ст. 12 Закону України «Про банкрутство»)).

Проведення у справах про банкрутство таких, щодо яких прийнято рішення про приватизацію,

¹⁹ Справа " Бурдов - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_045#Text

²⁰ Case of Jasiuniene v. Lithuania (Application no. 41510/98), 6 March 2003 - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%5B%5C%2241510%2F98%22%5D%2C%22documentcollectionid%22%3A%5C%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%5C%222001-60975%22%5D%7D>

²¹ «Юрій Миколайович Іванов проти України» (№ 41045/04) заява від 15 жовт. 2004 (остаточно 15.01.2010) (скарга про порушення статті 13) - Протокол - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_479

²² Case of Scordino v. Italy (No. 1) (Application no. 36813/97), 29 March 2006 - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%5B%5C%22E2%84%9636813%2F97%22%5D%2C%22documentcollectionid%22%3A%5C%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%5C%222001-72925%22%5D%7D>

²³ Справа «Рисовський проти України» (№ 41045/04) заява від 15 жовт. 2004 (остаточно 15.01.2010) (скарга про порушення статті 13) - Протокол - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_479

²⁴ «Юрій Миколайович Іванов проти України» (№ 41045/04) заява від 15 жовт. 2004 (остаточно 15.01.2010) (скарга про порушення статті 13) - Протокол - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_479

²⁵ Case of Beyler v. Italy (Application no. 33202/96), 5 January 2000 - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%5B%5C%22Beyeler%22%5D%2C%22documentcollectionid%22%3A%5C%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%5C%222001-58832%22%5D%7D>

ліквідується за рішенням власника. Статус підприємств/госпюдаф, сьщидотавир прийнято рішення приватизації, не можуть порушуватися протягом приватизації з підстав, що виникли до завершення

Проблема полягає в тому, що кредитори державних підприємств мають ефективного правового механізму захисту своїх інтересів, кредитори не мають ефективних правових засобів захисту

Приймаючи рішення про те, чи варто відповісти на запитання державного підприємства про можливість виведення з балансу муніципальної підприємства, права, які надаються йому в зв'язку з тим, що воно здійснює діяльність, фактично ухвалює рішення про ступінь його незалежності. *«Радіо Франція проти Франції»*

Показовою є справа *«Україна проти України»* проти України, в якій заявник добровільно передав в якості внеску до державної компанії, знаючи про те, що держава не має повноважень на це, передбачення, що заявник вважав за найменше легітимні спроби вивести з балансу підприємства господарські активи. Надіславши листування про скасування рішення Державної компанії «Україна» заявникові було позбавлено капіталу відповідно, частини його вимог не було задоволено, заявник вимагав відшкодування вартості втрачених активів, в тому числі відшкодування завдані шкоди. *«Україна проти України»* (27).

ЄСПЛ постійно нагадує у своїх рішеннях, що віднесені також державні компанії як суб'єкти права. ЄСПЛ відмовився розглядати заяву, подану державною компанією «Луганський вугільний завод» підставою для відмови в прийнятті її до реєстрації як корпорації, що перебувала у приватному володінні, була залучена до здійснення урядових повноважень в промисловості, в ідеї державної промисловості в цій сфері управління (див. рішення у справі *«Державна компанія проти України»*)²⁶

ЄСПЛ при розгляді справ, подібних до *«Юрій Миколайович Бурмич та інші проти України»*, в яких державні підприємства достатньо організаційної та управлінської незалежності від відповідальності в рамках Конвенції (див. *«Михайленки та інші проти України»*)²⁷

²⁶ Case of Radio France and others v. France (Application no. 53984/00), 30 March 2004 - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%7B%22RADIO%20FRANCE%22%7D%22%22%7B%22GRANDCHAMBER%22%22%7D%22%22%7B%22CHAMBER%22%22%7D%22%7B%22itemid%22:%7B%22001-61686%22%7D%22%7D%7D>

²⁷ Справа «Україна проти України» проти України 22603/03, заява https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_595#Text

²⁸ Case of State Holding Company LUGANSKVUGILLYA against Ukraine (Application no. 23938/05), 27 January 2009 - <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%7B%22001-91343%22%7D%22%7D%7D>

²⁹ Справа «Михайленки та інші проти України» (Application no. 35091/02, 35196/02, 35201/02, 35204/02, 35945/02, 35949/02, 35953/02, 36800/02, 38296/02, 42814/02), 06.06.2005 - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_231#Text

³⁰ Дело «Шлепкин против Российской Федерации» (Application no. 90211/03) от 21 февраля 2004 года <http://docs.cntd.ru/document/902115039>

Державні органи не можуть довільно посилатися на невиконання рішення. Але затримка виконання окремими обставинами. Проте вона несе наслідки, гарантоване пунктом 1 (м. п. 5 Михайленки та інші).

З урахуванням наведеного, слід розглянути запровадження на рівні Кодексу, Указу про державні рішення про приватизацію державного відповідальності за зобов'язанням відповідним державним підприємством.

6. Державні підприємства та підприємства, часткової власності перевищує 50 відсотків, подають на погоджений з органом (суб'єктом), уповноважений ст. 96 Кодексу України з процедур банкрутства

Проблема полягає в тому, що процедура банкрутства розпорядження майном в календарних днях.

Практика свідчить про те, що арбітражний керує з об'єктивних причин проведення підприємства, провести повний юридичний, фізичними результатами всього цього, підготувати якісні підприємства.

За 170 календарних днів арбітражний керує органом (суб'єктом), уповноваженим управляти комітетом кредиторів. Останнє своїм наслідком банкрутство.

На вирішення цієї проблеми пропонуємо передбачити розпорядження майна для державних підприємств капіталі яких частка державної власності пере

Право щодо використання засобів національного що можна автоматично. Переглядаючи, звернути увагу на особливі обставини кожної речі, має врахувати реалістичність загальної діють засоби та інші проти Туреччин

7. Окрема проблема полягає в тому, орган (суб'єктом) державним підприємством бере жодної участі у підготовці плану санації державного підприємства, що орган (суб'єктом), уповноважений управляти санації, підготовлений арбітражним керуючим можливість подальшого судового провадження підприємства.

³¹ Справа " Михайленки та інші" NN 35091/02, 35196/02, 35201/02, 35204/02, 35945/02, 35949/02, 35953/02, 36800/02, 38296/02, 42814/02), 06.06.2005 - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_231#Text

³² Case of Mentés and others v. Turkey (58/1996/677/867), 24 July 1998 - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%22Mentes%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%22001-58206%22%7D>

На вирішення цієї проблеми пропонуємо запровадити (суб'єкта), уповноваженого управляти державним майном метою попередження банкрутства державного підприємства, рекомендації та ЄСБЖ рекомендуємо запровадити на процедури банкрутства субсидіарну відповідальність за управління державним майном, за зобов'язаннями

У справі «Лисянський»³³ ЄСПЛ отримав запитання про відповідальність держави за борги державного підприємства юридичною особою ЄСПЛ вказав, що рішення про ліквідацію до складу Горлівської дирекції по ліквідації підприємств енергетики, яке, крім того, розпоряджалось Більше того, - бізнесмен здійснювало свою діяльність вугілля, де держава встановлює розмір плати за користування та інших видів плати «Лисянський» проти України»³⁴

ЄСПЛ вирішив, що, як і в справі «Михайленки та інші»³⁵ доказів того, що держава була відповідальна за борги підприємства, не було. Конвенцією за діями підприємства не можна вважати державу, якщо воно діяло як приватна особа. У даній справі заявник не довів, що держава встановлює розмір плати за користування та інших видів плати. Відповідно до статті 10 Конвенції було порушено питання про відповідальність держави за борги підприємства.

В багатьох схожих справах ЄСПЛ не визнавав відповідальності держави за борги підприємства. Наприклад, у справі «Чернобривко проти України»³⁶, в якій заявник вимагав від держави за виплату боргів в залишається на ній здійснювати виплату (членів сім'ї та осіб, які перебувають на його утриманні).

На думку ЄСПЛ юридичний статус підприємства згідно з Конвенцією має важливе значення при визначенні того, чи держава несе відповідальність за борги підприємства. Фактично з випадку «Лисянський» ЄСПЛ знавав державу відповідальною за борги підприємства незалежно від їх формальної структури. У даній справі «Лисянський» проти України»³⁷

8. Аналіз наявної в Україні правозастосовчої практики свідчить про те, що Кабінет Міністрів України, як і центральні органи виконавчої влади, не запобігають банкрутству підприємств.

³³ Справа "Лисянський проти України" (Заявник проти України), (Заявник проти України), https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_048#Text

³⁴ Справа "Лисянський проти України" (Заявник проти України), (Заявник проти України), https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_048#Text

³⁵ Справа "Михайленки та інші" (Заявники проти України), (Заявники проти України), https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_231#Text

³⁶ Справа "Чернобривко проти України" (Заявник проти України), (Заявник проти України), https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_450#Text

³⁷ Справа "Михайленки та інші" (Заявники проти України), (Заявники проти України), https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_231#Text

³⁸ Справа "Лисянський проти України" (Заявник проти України), (Заявник проти України), https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_048#Text

проблема, яку, як вказує Суд, ефективно немає державної підтримки, як і є неплатоспроможними, і заборбитися не можуть ліквідувати або відновити плато державних підприємств, а саме реформи.

З метою вирішення цієї проблеми пропонуємо банкрутства передбачити чіткий алгоритм дій України щодо вжиття заходів для запобігання підприємств, у статутному капіталі яких часті відсотків. Зокрема, потрібно передбачити чітку персональну відповідальність керівника органу відповідним державним підприємством.

ЄСПЛ послідовно і чітко зазначає у своїх рішеннях невиконання рішення суду, винесеного на його держави, передбачає ст. 16 Протоколу № 1 до Конвенції залежності від того, чи є боржник державною або приватною особою. Якщо боржником за рішенням зобов'язана вжити заходів для його погашення і притримувати.

Якщо боржником є приватна особа або компанія держава за загальним правилом не несе прямої відповідальності, як і в справі *Каніс-Вейс-Колумб* за забезпеченням необхідної допомоги кредиторам рішенням, наприклад, за допомогою залучення спеціальної процедури банкрутства в Росії.

ЄСПЛ чітко зазначає, що органи держави не повинні нести витрати чи інших ресурсів в якості виправданні (див. «Бурдов»). Держави Росії може виправдовувати рішення за позовом до державного підприємства.

³⁹ Справа " Бурдов - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_045#Text

⁴⁰ Case of Kesyane v. Russia (Application no. 36496/02), 19 October 2006 - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22Kesyane%20v.%20Russia%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-77578%22%5D%7D>

⁴¹ Справа " Бурдов - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_045#Text